

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
ข้อมูล ณ วันที่ ๓ เดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นายนิวัฒน์ เนตรทองคำ

๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ ๘๘/๒ หมู่ ๗ ตำบลทุ่งตำเสา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
โทรศัพท์ ๐๘๗-๓๙๐๗๔๒๖ Facebook นิวัฒน์ เนตรทองคำ Line ๐๘๗-๓๙๐๗๔๒๖

เกิด พ.ศ. ๒๕๑๔ ปัจจุบันอายุ ๕๔ ปี

๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง

๕. ระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย

สถาบันการศึกษา ศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมือง
จังหวัดตรัง คณะ/สาขาวิชา.....

๖. อาชีพปัจจุบัน

☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร

ระบุ.....

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ๖๒๒,๓๗๕ บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๘

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลักยางพารา

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน ๑ แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

โซนที่ ๑ พื้นที่ ๗ ไร่ ปลูกยางพาราพันธุ์ RRIM ๖๐๐ และปลูกลองกองรวมยาง ๒๐๐ ต้น การเลี้ยงผึ้ง
โพรงไทย เลี้ยงเป็ดเนื้อ ๕๐ ตัว การเลี้ยงปลาเบญจพรรณ เช่น ปลาดุก ปลาสวาย ปลาบ้า ปลาหมอชุมพร และปลา
ตะเพียน การเลี้ยงปลาในท้องร่อง เช่น ปลาสลิด เป็นต้น

โซนที่ ๒ เนื้อที่ ๓ ไร่ ปลูกหมากบริเวณรอบแปลง ๘๐๐ ต้น กล้วยเล็บมือนาง ปลูกกล้วยไข่ กล้วยหอม
ทอง และผักกูดแซมในสวนกล้วย มะพร้าว ทุเรียน (หมอนทอง ก้านยาว นางงาม ชะนี ประมาณ ๕๐ ต้น)

โซนที่ ๓ เนื้อที่ ๑ ไร่ ะยอม มะนาวในท่อซีเมนต์ ผักหวาน

โซนที่ ๔ เนื้อที่ ๑.๕ ไร่ ปลูกผักกูดการปลูกไผ่หวาน

กิจกรรมเสริม

➢ การขยายพันธุ์พืชเพื่อจำหน่าย

➢ การผลิตปุ๋ยหมักเติมอากาศ การผลิตน้ำหมัก

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน ๕ ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

ฐานเรียนรู้ที่ ๑ การเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนการผลิตยางพารา เรื่องการจัดการดูแลสวนยางพารา การผลิตปุ๋ยหมักและการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

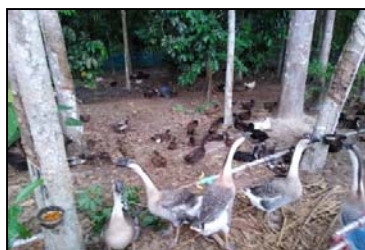
ฐานเรียนรู้ที่ ๒ การเพิ่มรายได้ในการผลิต เรื่อง การปลูกกล้วยไข่ กล้วยเล็บมือนาง กล้วยหอมทอง การปลูกผักกูด และการปลูกลองกองรวมยาง

ฐานเรียนรู้ที่ ๓ เศรษฐกิจพอเพียง เรื่อง การปลูกมะนาวในท่อซีเมนต์ การปลูกชะอม

ฐานเรียนรู้ที่ ๔ ด้านปศุสัตว์ เรื่อง การเลี้ยงหมูหลุม การเลี้ยงเป็ดไข่

ฐานเรียนรู้ที่ ๕ ด้านประมง เรื่อง การเลี้ยงปลาเบญจพรรณ (ปลาดุก ปลาสร้อย ปลาบ้า ปลาหมอชุมพร)

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน ๑๑ หลักสูตร ประกอบด้วย

- หลักสูตรที่ ๑ การทำปุ๋ยหมัก
- หลักสูตรที่ ๒ การทำปุ๋ยหมักเติมอากาศ
- หลักสูตรที่ ๓ การผลิตน้ำหมักชีวภาพ
- หลักสูตรที่ ๔ การปลูกผักกูด
- หลักสูตรที่ ๕ การปลูกกล้วยหอมทอง กล้วยไข่ กล้วยเล็บมือนาง
- หลักสูตรที่ ๖ การจัดการดูแลสวนยาง
- หลักสูตรที่ ๗ การปลูกมะนาวในพ้อ
- หลักสูตรที่ ๘ การเลี้ยงหมูหลุม
- หลักสูตรที่ ๙ การเลี้ยงปลา
- หลักสูตรที่ ๑๐ การปลูกชะอม
- หลักสูตรที่ ๑๑ การเลี้ยงเป็ดไข่

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน ๒ หลักสูตร ประกอบด้วย

- หลักสูตรที่ ๑๒ เศรษฐกิจพอเพียง
- หลักสูตรที่ ๑๓ การทำบัญชีครัวเรือน
- หลักสูตรที่ ๑๔ การทำเกษตรผสมผสาน

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน ๒ หลักสูตร ประกอบด้วย

- หลักสูตรที่ ๑๕ การขยายพันธุ์พืชเพื่อจำหน่าย
- หลักสูตรที่ ๑๖ การเลี้ยงผึ้งโพรงไทย

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุนาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

หลักสูตรการปลูกผักกูด

ผักกูดเป็นผักกูดเป็นพืชที่มีอยู่ในธรรมชาติ ทนทานต่อโรคแมลง ไม่จำเป็นต้องใช้สารเคมีฆ่าแมลง ปลูกครั้งเดียวสามารถเก็บได้ตลอดชีวิตเนื่องจากผักกูดจะขยายพันธุ์เองออกไปเรื่อย ๆ โดยสปอร์ และไหล และประชาชนทั่วไปนิยมบริโภคแต่เกษตรกรที่ปลูกผักกูดในพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ ยังมีน้อยมากจะขึ้น ผักกูดมากในบริเวณที่ลุ่มชุ่มน้ำ ตามริมลำธาร บริเวณต้นน้ำ หนองบึง ชายคลอง ในที่มีน้ำขังแฉะและมีอากาศเย็น รวมไปถึงในพื้นที่เปิดโล่ง หรือในที่ที่มีร่มเงาบ้าง และจะเจริญเติบโตได้ดีบริเวณที่ขึ้น จึงได้เก็บต้นพันธุ์ผักกูดมาทดลองปลูก แซมภายในสวนกล้วย เนื้อที่ ๒ งาน และวางระบบน้ำให้ ปรากฏว่าผักเจริญเติบโตดี เพราะรากกล้วยเก็บความชุ่มชื้นให้กับดินได้ดี และใบกล้วยยังช่วยพรางแสงให้ผักกูดอีกด้วย ระยะเวลา ๖ เดือนหลังจากปลูกก็จะเริ่มให้ผลผลิต สามารถเก็บผลผลิตได้วันเว้นวัน เมื่อเราเก็บผักกูดไปแล้ว อีก ๒ วันผักกูดจะแตกยอดและเราสามารถเก็บได้อีกครั้ง

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้เรื่องการปลูก การดูแล การเก็บเกี่ยว และการตลาดของผักกูด
๒. เพื่อให้เกษตรกรสามารถนำปลูกผักกูดได้อย่างมีประสิทธิภาพ
๓. เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรมีชีพเสริมที่สร้างรายได้ให้กับครอบครัว

เนื้อหา

๑. ลักษณะของผักกูด ผักกูดเป็นเฟิร์นชนิดหนึ่ง ที่สามารถนำมารับประทานเป็นผักได้มีลำต้นเป็นเหง้าตั้งตรง ต้นที่เจริญเติบโตเต็มที่มีความสูงมากกว่า ๑ เมตรขึ้นไป ก้านใบและ ใบปกคลุมด้วยเกล็ดสีน้ำตาลดำ ก้านใบมีสีออกดำ ใบมีสีเขียวอ่อนเมื่อแก่มีสีเขียวเข้ม ขอบใบหยักฟันเลื่อย ใบจะมีการเปลี่ยนแปลงรูปร่างตามอายุของต้น ใบมีลักษณะใบประกอบแบบขนนกชั้นเดียวและสองชั้น ส่วนที่นำมาปรุงเป็นอาหารคือ ส่วนของฟรอนด์ (Frond) หรือก้านใบใหม่ที่โผล่ขึ้นมาจากลำต้น มีส่วนปลายมีวงงอ และส่วนปลายจะค่อยพัฒนาไปเป็นใบอ่อน และใบแก่ตามลำดับ

๒. สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการเจริญเติบโต ผักกูดปลูกได้ทุกภูมิภาคของประเทศไทย โดยสภาพแปลงปลูกควรมีแสงแดดรำไร หรือมีการพรางแสง และควรมีแหล่งน้ำตลอดฤดูกาลเพาะปลูก

๓. การเตรียมดิน ไถดินลึก ๖-๘ นิ้ว พลิกหน้าดินตากไว้ ๗-๑๐ วัน แล้วพรวนดินอีกครั้ง ปรับระดับดินให้สม่ำเสมอ คลาดเก็บเศษวัชพืชออกจากแปลง

๔. การเตรียมต้นพันธุ์ - เลือกต้นพันธุ์อายุ ๑-๓ ปี และทำการตัดแต่งกิ่งและใบ - นำต้นพันธุ์ใส่ตะกร้า กระสอบปุ๋ย หรือภาชนะที่ระบายน้ำได้ดี วางไว้ในร่ม - รดน้ำเช้า-เย็น เป็นเวลา ๗ วัน ต้นพันธุ์จะแตกรากและยอดใหม่

๕. การปลูก ควรปลูกร่วมกับพืชชนิดอื่น เช่น ถั่วลิสง เพราะรากถั่วลิสงช่วย เก็บความชื้นให้กับดิน ใบช่วยพรางแสงแดด หรือปลูกในพื้นที่ว่างระหว่างไม้ผล ซึ่งจะช่วยพรางแสง กรองความร้อนได้ดี หรือปลูกด้วยการพรางแสงด้วยสแลนพรางแสง ๕๐-๗๐ % ให้มีความสูง ๑.๕-๒ เมตร และให้น้ำระบบสปริงเกอร์เพิ่มความชุ่มชื้น วิธีปลูกให้ขุดหลุมลึกประมาณ ๖-๘ นิ้ว รองก้นหลุมด้วยปุ๋ยคอก ปลูกต้นพันธุ์ ๑ ต้นต่อหลุม ระยะปลูก ๕๐ x ๕๐ เซนติเมตร

๖. การให้น้ำทำได้หลายแบบตามความสะดวกแต่แนะนำให้ใช้น้ำด้วยระบบสปริงเกอร์ โดยหลังปลูก ๑ เดือน ควรให้น้ำทุก ๓-๔ ชั่วโมง หลังจากนั้นให้น้ำวันละ ๑ ครั้ง โดยเปิดระบบ สปริงเกอร์วันละ ๑๐-๑๕ นาที

๗. การใส่ปุ๋ย - ต้นผักกูดอายุ ๑ เดือน ใส่ปุ๋ยคอกประมาณ ๒๐ กระสอบ/ไร่/เดือน

๘. ผลผลิตต่อไร่

พื้นที่ปลูกผักกูด ๘ ไร่ สามารถเก็บผลผลิตได้ครั้งละ ๕๐-๖๐ กิโลกรัม ผลผลิตเฉลี่ย ๑๐-๑๕ กิโลกรัมต่อไร่ ๑ เดือนสามารถเก็บผลผลิตได้ประมาณ ๕๐๐ กิโลกรัม ๑ ปีเก็บผลผลิตได้ ๖,๐๐๐ กิโลกรัม คิดเป็นผลผลิตผักกูดเฉลี่ย ๑๔๔๐ กิโลกรัม/ไร่/ปี ผลผลิตผักกูดสร้างรายได้ปีละ ๓๖๐,๐๐๐ บาท ราคาขายกิโลกรัมละ ๘๐ บาท

๙. คุณค่าทางโภชนาการของผักกูด ต่อ ๑๐๐ กรัม

สมุนไพรผักกูด ในส่วนที่รับประทานได้ จะให้พลังงาน ๑๙ กิโลแคลอรี เส้นใยอาหาร ๑.๔ กรัม ธาตุแคลเซียม ๕ มิลลิกรัม ธาตุเหล็ก ๓๖.๓ มิลลิกรัม ธาตุฟอสฟอรัส ๓๕ มิลลิกรัม นอกจากนี้ยังอุดมไปด้วยวิตามินเอ วิตามินบี ๑ วิตามินบี ๒ และวิตามินบี ๓ ค่อนข้างสูง

๑๐. สรรพคุณของผักกูด

๑. ช่วยเสริมสร้างร่างกายให้แข็งแรง ช่วยเพิ่มภูมิคุ้มกันและช่วยต่อต้านอนุมูลอิสระ
๒. ผักกูดอุดมไปด้วยธาตุเหล็กและเบตาแคโรทีน การรับประทานผักกูดร่วมกับเนื้อสัตว์จะ
๓. ช่วยทำให้ร่างกายดูดซึมแร่ธาตุต่าง ๆ ได้ดีขึ้น และยังช่วยบำรุงร่างกายอีกด้วย
๔. ใบผักกูดนำมาต้มเป็นน้ำดื่ม ช่วยแก้ไข้ตัวร้อน
๕. ผักกูดเป็นผักที่มีคุณสมบัติช่วยดับร้อน ทำให้ร่างกายปรับสภาพอุณหภูมิให้เข้ากับฤดูได้
๖. ช่วยลดระดับคอเลสเตอรอลในเม็ดเลือด
๗. ช่วยบำรุงโลหิต เนื่องจากผักกูดเป็นผักที่มีธาตุเหล็กมากที่สุดเป็นอันดับ ๑
๘. ช่วยแก้โรคโลหิตจาง

๙. ช่วยบำรุงสายตา ช่วยลดความดันโลหิตสูง
๑๐. ช่วยป้องกันโรคเลือดออกตามไรฟันได้
๑๑. ผักกูดเป็นผักที่มีเส้นใยอาหารสูงมาก จึงช่วยให้ระบบขับถ่ายทำงานได้อย่างดี
๑๒. สรรพคุณผักกูด ช่วยขับปัสสาวะ
๑๓. ผักกูด สรรพคุณช่วยแก้พิษอักเสบ

รูปแบบการถ่ายทอดความรู้

๑. บรรยายความรู้ทางวิชาการ
๒. สาธิตในแปลง
๓. ศึกษาดูงานภายในแปลงเรียนรู้

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

มีการพูดคุยการในเวทีประชุมคณะกรรมการ ศพก. ระดับอำเภอ โดยมีการจัดทำแผนร่วมกับหน่วยงานในภาคีทั้งภาครัฐและเอกชนในการจัดทำแผนตอนต้นปีงบประมาณ

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

มีการพูดคุยการในเวทีประชุมคณะกรรมการ ศพก. ระดับอำเภอ ร่วมกับเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอในการจัดทำแผนราย ศพก. โดยการวางแผนการพัฒนาแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

นายนิวัฒน์ เนตรทองคำ มีความรักในอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพด้านการเกษตรมาประมาณ ๒๐ ปี เดิมมีการทำสวนยางพาราเพียงกิจกรรมเดียวบนเนื้อที่ ๑๐ ไร่ แต่ต้องประสบปัญหาภาวะราคายางพาราตกต่ำ ราคายางมีความผันผวนสูง ทำให้รายได้ที่เกิดจากการทำสวนยางน้อยลงและไม่มั่นคง จึงเกิดแนวคิดในการปรับเปลี่ยนแนวทางในการทำสวนแบบใหม่ ที่สามารถสร้างรายได้รายวัน รายสัปดาห์ รายเดือน และรายปี โดยได้นำลมน้ำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชการที่ ๙ มาประยุกต์ใช้หันมาทำสวนแบบผสมผสานเพื่อให้มีรายได้ตลอดทั้งปี เปลี่ยนแนวทางการผลิตพืชเป็นการผลิตแบบเกษตรอินทรีย์เพื่อให้ผู้บริโภคได้บริโภคผลผลิตที่ปลอดภัยและยังช่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอีกด้วย โดยมีการจัดสรรพื้นที่ออกเป็นสัดส่วน มีการขุดสระเพื่อเป็นแหล่งน้ำสำหรับทำการเกษตรภายในสวน แรกเริ่มก็ลดพื้นที่ปลูกยางลง ๒ ไร่ หันมาปลูกผักหวาน ชะอม มะนาวในท่อนซีเมนต์ และเก็บพันธุ์ผักกูดจากธรรมชาติมาทดลองปลูก ปรากฏว่าสามารถเก็บผลผลิตขายสร้างรายได้เพิ่ม เป็นที่น่าพอใจ จึงขยายพื้นที่ปลูกผักกูดออกไปอีก เก็บหอมรอมริบและซื้อที่ดินเพิ่มอีก ๓ ไร่ ประจวบเหมาะกับกรมส่งเสริมการเกษตรมีโครงการสินเชื่อเพื่อเกษตรกรชาวสวนยาง จึงยื่นเรื่องเข้าร่วมโครงการ ได้รับเงินทุนมา ๑๐๐,๐๐๐ บาท นำมาต่อยอดแนวคิดที่จะปรับเปลี่ยนนาทางการทำสวนแบบ

ผสมผสาน เริ่มปลูกกล้วยไข่ กล้วยเล็บมือนาง กล้วยหอมทอง บนเนื้อที่ ๓ ไร่ เมื่อกล้วยโตมีร่มเงาก็นำเอาผักกูดมาปลูกแซมในสวนกล้วย จนมีรายได้จากการทำเกษตรเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

ปัญหาเรื่องน้ำใช้สำหรับการเกษตรไม่เพียงพอ ต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น ในขณะที่รายได้ที่ได้จากพืชหลักอย่างพาราลดต่ำลงเนื่องจากสถานการณ์ราคาที่ดินเกษตรกรรมไม่สามารถควบคุมได้ การใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้นี้จะช่วยลดต้นทุน ช่วยเพิ่มผลผลิตและเพิ่มรายได้ให้ครอบครัว สร้างความมั่นคงทางอาหารอีกด้วย

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

- การทำเกษตรผสมผสานและเกษตรอินทรีย์
- การทำปุ๋ยหมักแบบไม่กลับกอง
- การทำปุ๋ยหมักเติมอากาศ
- การทำอาหารสัตว์จากหยวกกล้วย (เลี้ยงเป็ด เลี้ยงสุกร)
- ผลิตน้ำหมักชีวภาพซึ่งหมักจากหัวปลา
- โซลาเซลล์
- ระบบน้ำสปริงเกอร์

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

- การทำเกษตรผสมผสานและเกษตรอินทรีย์ ไม่ใช้สารเคมีภายในสวน และได้รับการรับรองมาตรฐานอินทรีย์ จากกรมวิชาการเกษตร ทำให้ผลผลิตที่ได้ปลอดภัยจากสารพิษ ปลอดภัยทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค มีปลูกลองกองแซมในสวนยางพารา ช่วยรักษาความชื้นให้แก่ดินภายในสวน และช่วยอนุรักษ์ระบบนิเวศน์

- การทำปุ๋ยหมักแบบไม่กลับกอง และการทำปุ๋ยหมักเติมอากาศ เพื่อนำมาใช้ในสวน ช่วยลดต้นทุนการผลิต ปรับปรุงสภาพดิน และเป็นการนำเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาใช้ให้เกิดประโยชน์

- ไม่ใช้ปุ๋ยเคมี ภายในสวนหันมาทำปุ๋ยหมักเติมอากาศโดยนำเอาเศษหญ้า เศษพืชต่างภายในสวนมาหมักเป็นปุ๋ย ใช้ปุ๋ยคอก มูลสัตว์ ภายในสวนเพื่อลดต้นทุนค่าปุ๋ยเคมีลง และปุ๋ยคอกยังช่วยปรับปรุงโครงสร้างดินให้ดีขึ้น

- ผลิตน้ำหมักชีวภาพซึ่งหมักจากหัวปลา เพื่อใช้เร่งการแตกยอดในผักกูด ชะอม ผักหวาน

- ติดตั้งระบบโซลาเซลล์เพื่อสูบน้ำมาใช้ภายในสวน ลดต้นทุนค่าไฟฟ้า หันมาใช้พลังงานสะอาด

- ติดตั้งระบบน้ำแบบใช้สปริงเกอร์ ช่วยให้เกิดความสะดวกในการจัดการ ช่วยประหยัดน้ำและเวลาในการรดน้ำ ทำให้การรดน้ำทั่วถึงและสม่ำเสมอ ช่วยลดการเกิดโรคพืช และยังช่วยเพิ่มความสวยงามให้กับพื้นที่ปลูกได้อีกด้วย

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ต้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

๓.๑ การทำอาหารสัตว์จากหยวกกล้วย (เลี้ยงเป็ด เลี้ยงสุกร)

๑. จัดเตรียมวัสดุที่ต้องใช้ ได้แก่ หยวกกล้วย ปลายข้าว รำละเอียด เศษหัวปลาจากตลาดสด

เศษแบ่งทำชมจากโรงงานขนม น้ำหมักจุลินทรีย์

๒. นำหยวกกล้วยมาหั่นด้วยเครื่องหั่นหยวก

๓. นำปลายข้าว ๑/๒ ส่วน เศษหัวปลา ๑ ส่วน เศษแบ่ง ๑ ส่วน ผสมให้เข้ากัน นำไปต้มให้สุก

๔. ใส่หยวกกล้วย ๓ ส่วน รำข้าว ๑ ส่วน ต้มต่อและคนให้เปื่อย ยกลงตั้งทิ้งให้เย็น

๕. ผสมน้ำหมักจุลินทรีย์ ๓๐๐ ml ลงในอาหาร เพื่อให้ช่วยลดกลิ่นของมูลสัตว์ และช่วยย่อย

๖. นำไปให้เลี้ยงสัตว์

๓.๒ การทำอาหารสัตว์จากหยวกกล้วย (เลี้ยงเป็ด เลี้ยงสุกร)

๑. จัดเตรียมวัสดุที่ต้องใช้ ได้แก่ หยวกกล้วย ปลายข้าว รำละเอียด เศษหัวปลาจากตลาดสด เศษแบ่งทำชมจากโรงงานขนม น้ำหมักจุลินทรีย์

๒. นำหยวกกล้วยมาหั่นด้วยเครื่องหั่นหยวก

๓. นำปลายข้าว ๑/๒ ส่วน เศษหัวปลา ๑ ส่วน เศษแบ่ง ๑ ส่วน ผสมให้เข้ากัน นำไปต้มให้สุก

๔. ใส่หยวกกล้วย ๓ ส่วน รำข้าว ๑ ส่วน ต้มต่อและคนให้เปื่อย ยกลงตั้งทิ้งให้เย็น

๕. ผสมน้ำหมักจุลินทรีย์ ๓๐๐ ml ลงในอาหาร เพื่อให้ช่วยลดกลิ่นของมูลสัตว์ และช่วยย่อย

๖. นำไปให้เลี้ยงสัตว์

๓.๓ ปุ๋ยหมักเติมอากาศ

๑. จัดทำโรงเรือนปุ๋ยหมักเติมอากาศที่ติดตั้งระบบการเติมอากาศ ซึ่งประกอบด้วย พัดลมอัดอากาศ เส้นผ่าศูนย์กลาง ๑๐ นิ้ว มอเตอร์ ๐.๕ แรงม้า ๒ เครื่อง ใช้ระบบไฟฟ้า ๒๒๐ โวลต์ มีตะแกรงเหล็กหรือตะแกรงสแตนเลส ๙.๕ มิลลิเมตรหนา ๔.๕ มิลลิเมตร รองรับวัสดุและช่วยกระจายลม และมีระบบเปิดปิดด้วยนาฬิกาอัตโนมัติ วันละ ๖ ครั้ง โดยเปิดนานครั้งละ ๑ ชั่วโมง และปิดครั้งละ ๓ ชั่วโมง รวมแล้วใน ๑ วัน จะเปิดระบบเติมอากาศทั้งหมด ๖ ชั่วโมง และปิด ๑๘ ชั่วโมง

๒. นำมูลไก่ มูลวัว มูลแพะ และมูลสุกรที่หาได้สะดวก มาผสมกับเศษซากพืช ใบไม้ ในอัตรา ๒ : ๑ เติมน้ำประมาณ ๖๐ เปอร์เซ็นต์โดยน้ำหนัก หรือเติมน้ำให้เปียกชุ่มจนสามารถปั้นเป็นก้อนได้และเมื่อใช้หัวแม่มือกดจะแตกได้ง่าย ไม่ต้องย่ำกองให้แน่น เพื่อให้วัสดุอินทรีย์มีช่องว่างเหมาะสมให้อากาศสามารถกระจายในกองปุ๋ยหมักได้อย่างทั่วถึง

๓. เปิดระบบเติมอากาศ วันละ ๖ ครั้งโดยเปิดครั้งละ ๑ ชั่วโมงให้มีการเติมอากาศวันละ ๖ ครั้ง ๆ ละ ๑ ชั่วโมง ห่างกันครั้งละ ๓ ชั่วโมง

๔. เมื่ออุณหภูมิในกองปุ๋ยลดลงเท่ากับอุณหภูมิอากาศก็เริ่มนำไปใช้เป็นปุ๋ย ในการปลูกพืช

๓.๔ ผลิตภัณฑ์หมักชีวภาพซึ่งหมักจากหัวปลา เพื่อใช้เร่งการแตกยอด

ในการผลิตผักกูดเราสามารถเพิ่มอัตราการให้ผลผลิตของผักกูดได้โดยใช้วิธีการฉีดพ่นน้ำหมักจากเศษปลาให้แก่ผักกูด ซึ่งจะช่วยให้สามารถเก็บผลผลิตผักกูดได้เพิ่มขึ้น

วัสดุที่ใช้

๑. ปลาหมัก จำนวน ๓ ส่วน

๒. กากน้ำตาล จำนวน ๑ ส่วน

๓. ผลไม้สุก กล้วย มะละกอ ๑ ส่วน

๕. หัวเชื้อปุ๋ยหมัก พด.-๒ จำนวน ๑ ถัง

ขั้นตอนการทำ

นำหัวเชื้อปุ๋ยหมัก พด.-๒ มาละลายในน้ำอุ่น ๒๐ ลิตร ผสมลงในถัง ขนาด ๒๐๐ ลิตร พร้อมปลาหมักและกากน้ำตาล เติมน้ำสะอาดจนเกือบเต็ม แต่อย่าให้ถึงกับล้นประมาณ ๘๐ เปอร์เซ็นต์นำในลอนชนิดถีมาปิดไว้เพื่อป้องกันแมลงวันวางไข่ หมักไว้ประมาณ ๒๑ วัน ในระหว่างนี้น้ำในถังจะเริ่มลดลง ให้เติมน้ำสะอาดลงไปอีก ใช้ออกซิเจนตลอดเวลาและหมั่นคนปุ๋ยอย่างน้อยวันละ ๑ ครั้ง ในกรณีใช้พ่นทางใบ ควรหมักให้นาน กว่าปกติ ยิ่งนานยิ่งดี เพราะถ้านำมาใช้เร็ว อาจเกิดผลเสียทำให้ใบไหม้ได้

ประโยชน์ของการใช้ปุ๋ยน้ำ

๑. แตกยอดเร็ว เก็บผลผลิตได้เร็วต้นอวบ ได้ผลผลิตปริมาณที่มากขึ้นและมีคุณภาพดี
๒. ลงทุนน้อย ลดต้นทุนในการผลิตและสามารถผลิตไว้ใช้เองในครัวเรือน
๓. ช่วยให้รากแข็งแรง ใบสวย ใบใหญ่และยังปรับให้สภาพพื้นที่ดินดี ไม่เสีย ไม่เปรี้ยว

วิธีใช้

๑. กรณีพ่นผักใช้ฉีดพ่นทางใบ ใช้น้ำหมัก ๑ลิตร ต่อน้ำ ๑๐๐๐ ลิตรฉีดพ่น ๗-๑๐ วัน / ครั้ง
๒. กรณีไม่ผลไม่ยืนต้น ใช้น้ำหมัก ๑ลิตร ต่อน้ำ ๕๐๐ ลิตรฉีดพ่น ๗-๑๐ วัน / ครั้ง

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยี มาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติมเพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๙ ชนิด ประกอบด้วย

- ๑.๑) ยางพารา พื้นที่ปลูกจำนวน ๗ ไร่
- ๑.๒) กล้วย (ปลูกกล้วยไข่ กล้วยเล็บมือนาง กล้วยหอมทอง) พื้นที่ปลูกจำนวน ๓ ไร่
- ๑.๓) ผักกูดแปลงที่ ๑ พื้นที่ปลูกจำนวน ๑.๕ ไร่ แปลงที่ ๒ ปลูกผักกูดแซมในแปลงกล้วย พื้นที่ปลูก ๓ ไร่

๑.๔) ผักหวานพื้นที่ปลูกจำนวน ๐.๒๕ ไร่

๑.๕) ชะอมพื้นที่ปลูกจำนวน ๐.๒๕ ไร่

๑.๖) มะนาวในท่อซีเมนต์พื้นที่ปลูกจำนวน ๐.๑๐ ไร่

๑.๗) หมากจำนวน ๘๐๐ ต้น แซมรอบแปลงกล้วย

๑.๘) ทุเรียน จำนวน ๕๐ ต้น แซมในแปลงกล้วย

๑.๙) ลองกอง ๑๕๐ ต้น

๒) สินค้าเกษตรด้านประมงที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๖ ชนิด มีบ่อดินขนาด ๒๐x๑๐ เมตร

๑ บ่อ คูน้ำขนาด ๑x๑๒๐ เมตร ซึ่งมีสินค้าด้านประมงประกอบด้วย

๒.๑) ปลาดุก จำนวน ๕๐๐ (ตัว)

๒.๒) ปลาสวาย จำนวน ๑,๐๐๐ (ตัว)

๒.๓) ปลาบ้า จำนวน ๕๐๐ (ตัว)

๒.๔) ปลาหมอชุมพร จำนวน ๑,๐๐๐ (ตัว)

๒.๕) ปลาทะเพียน จำนวน ๑,๐๐๐ (ตัว)

๒.๖) ปลาสลิด จำนวน ๑,๐๐๐ (ตัว)

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๑ ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑) เป็ดเนื้อ จำนวน ๕๐ (ตัว)

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....ชนิด ประกอบด้วย

๔.๑) ต้นพันธุ์ผักกูด	จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ ต้น/ปี
๔.๒) กล้าย	จำนวน ๓,๐๐๐ หน่อ/ปี
๔.๓) ดาหลา	จำนวน ๒๐๐ หน่อ/ปี
๔.๓) หมาก	จำนวน ๑,๐๐๐ ต้น/ปี

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้ายางพารา มีต้นทุนการผลิต ดังนี้ (เริ่มปลูก ปี ๒๕๔๐)

๑.๑) กล้าพันธุ์ยางพารา	เป็นเงิน ๓๕๐บาท/ไร่
๑.๒) ค่าปรับพื้นที่	เป็นเงิน ๗๐๐ บาท/ไร่
๑.๓) ค่าอุปกรณ์	เป็นเงิน ๗๐๐ บาท/ไร่
๑.๔) . ค่ามีดกรีด	เป็นเงิน ๗๐๐ บาท
รวมต้นทุนการผลิต	๒,๔๕๐ บาท/ไร่
รายได้	๑๗,๑๔๒ บาท/ไร่/ปี

๒) สินค้าผักกูด มีต้นทุนการผลิต ดังนี้ (ต้นพันธุ์ + ขยายยอดสด)

๑.๑) ค่าปุ๋ย	เป็นเงิน ๒,๐๐๐บาท/ไร่/ปี
รวมต้นทุนการผลิต	๒,๐๐๐ บาท/ไร่/ปี
รายได้	๖๐๐,๐๐๐ บาท/ไร่/ปี

๓) สินค้าการเลี้ยงปลา มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) ค่าพันธุ์ปลาเบญจพรรณ	เป็นเงิน ๑บาท/ตัว
๑.๒) ค่าอาหารปลา (รำ + ปลาขี้ขาว)	เป็นเงิน ๔,๖๒๕บาท/ไร่
รวมต้นทุนการผลิต	๕,๐๐๐บาท/ไร่/ปี
รายได้	๙,๖๒๕ บาท/ไร่/ปี

๔) สินค้าเป็ดไข่ มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) ค่าพันธุ์ลูกเป็ด	เป็นเงิน ๒,๑๐๐ บาท/รอบ/๓ เดือน
๑.๒) ค่าอาหาร	เป็นเงิน ๔๘๐ บาท/รอบ/๓ เดือน
รวมต้นทุนการผลิต	๒,๕๘๐ บาท/รอบ/๓ เดือน
รายได้	๑๒,๗๕๐ บาท/รอบ/๓ เดือน

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ผักกูด..ยางพารา....

เฉลี่ยรายได้วันละ.....๒,๕๐๐.....บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....กล้าย ผักหวาน ชะอม มะม่วง.....

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ.....๕,๐๐๐.....บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....หมาก.....

เฉลี่ยรายได้เดือนละ.....๑๐,๐๐๐....บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....ลองกอง ฝรั่ง.....

เฉลี่ยรายได้ปีละ.....๕,๐๐๐.....บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

ตนเอง มีรายได้ที่มั่นคง แนนอน สุขภาพดี ปลอดภัย ลดต้นทุนการผลิตทางการเกษตร

ผู้อื่น สามารถช่วยเหลือ แบ่งปันซึ่งกันและกัน ผู้คนในชุมชนได้รับการบริโภคอาหารที่ดีราคาถูก อากาศบริสุทธิ์

ชุมชน สนับสนุนการแบ่งปัน เช่น การปล่อยพันธุ์ปลาลงสู่แม่น้ำสาธารณะ เพื่อช่วยขยายพันธุ์ปลาและทำให้ผู้คนในชุมชนมีอาหารไว้บริโภค เป็นแบบอย่างและแรงบันดาลใจให้กับคนในชุมชนได้ทำการเกษตรที่ปลอดภัย

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

- ไม่ใช้สารเคมีกำจัดโรคและแมลงภายในสวน ช่วยให้ไม่มีมลพิษตกค้างในธรรมชาติ
- ลดการใช้ปุ๋ยเคมีหันมาทำเกษตรโดยใช้ปุ๋ยคอกเป็นหลัก ช่วยปรับปรุงสภาพดิน
- ใช้การหมักผลไม้ เพื่อเป็นฮอร์โมนและอาหารสำหรับบำรุงผล
- ใช้น้ำหมักเศษปลา แรงการแตกย่อยของผักกูด ชะอม ผักหวานลดการพึ่งฮอร์โมนสัง
- ใช้สารชีวภัณฑ์ เช่น เชื้อราไตรโคเดอร์มา ในการป้องกันโรคที่เกิดจากเชื้อราภายในสวน
- ทำปุ๋ยหมักเติมอากาศ เพื่อใช้ภายในสวนช่วยให้ดินไม่เสื่อม
- อนุรักษ์พันธุ์สัตว์ภายในสวน ห้ามยิงนก ลิง ห้ามจับกบ เพื่อให้เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยและขยายพันธุ์
- นำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร เศษหญ้ามาทำเป็นปุ๋ยหมัก ไม่เผาทิ้งให้เกิดมลพิษ
- ปลูกลองกองแซมยาง ไม่ใช้สอย ช่วยให้เกิดความชุ่มชื้น ส่งผลให้ระบบนิเวศดีขึ้น
- เลี้ยงผึ้งโพรงภายในสวน ช่วยผสมเกสรสรให้แก่พืช เป็นการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้คงอยู่และยั่งยืน

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

- การปล่อยพันธุ์ปลาเพื่อขยายพันธุ์ตามธรรมชาติ
- ไม่ใช้สารเคมีกำจัดโรคและแมลงภายในสวน ช่วยให้ไม่มีมลพิษตกค้างในธรรมชาติ
- เลี้ยงผึ้งโพรงภายในสวน ช่วยผสมเกสรสรให้แก่พืช เป็นการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้คงอยู่และยั่งยืน

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

เป็นผู้มีความรู้ในการทำเกษตรผสมผสาน การทำเกษตรปลอดภัย สามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกร ๖,๓๔๐ ราย ที่สนใจเรื่องการปลูกพืชแซมยาง โดยเฉพาะการปลูกผักกูด การเลี้ยงปลา การทำปุ๋ยหมักเติมอากาศ และอื่น ๆ ฯลฯ

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

- ปี ๒๕๕๘ มีเกษตรกรในพื้นที่และต่างพื้นที่ มาศึกษาดูงาน จำนวน ๓๐๐ ราย
- ปี ๒๕๕๙ มีเกษตรกร นักเรียน กลุ่มเกษตรกร จากอำเภอหนองจิก อำเภอปะนาเระ

จังหวัดปัตตานี เกษตรกรจากอำเภอบางกล่ำ อำเภอสะบ้าย้อย อำเภอเมือง สงขลา อำเภอนาหม่อม อำเภอคลองหอยโข่ง กลุ่ม Young Smart Farmer จังหวัดสงขลา มาศึกษาดูงาน จำนวน ๑,๔๕๐ ราย

- ปี ๒๕๖๐ มีเกษตรกรในพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ อำเภอนาหม่อม อำเภอสะเดา จังหวัด สงขลา อำเภอเชียรใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช นักเรียน บุคคลทั่วไป หน่วยงานต่าง ๆ มาศึกษาดูงาน จำนวน ๑,๕๐๐ ราย

- ปี ๒๕๖๑ มีเกษตรกรจากอำเภอกาบัง จังหวัดยะลา อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี อำเภอกวนขนุน จังหวัดพัทลุง อำเภอรัตนภูมิ อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา และเกษตรกรในพื้นที่ มาศึกษาดูงาน จำนวน ๑,๔๐๐ ราย

- ปี ๒๕๖๒ มีเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดสงขลาและเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดใกล้เคียง มาศึกษาดูงาน จำนวน ๑,๒๐๐ ราย

- ปี ๒๕๖๓ มีเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดสงขลา มาศึกษาดูงาน จำนวน ๒๐๐ ราย

- ปี ๒๕๖๔ มีเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดสงขลา มาศึกษาดูงาน จำนวน ๓๐๐ ราย

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่และเกษตรกรรายอื่น นำข้อมูลด้านการเกษตรในพื้นที่ส่งต่อให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยกันแก้ปัญหาให้กับเกษตรกรต่อไป

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

มีการส่งต่อข้อมูลความรู้ด้านการเกษตรให้กับเกษตรกรรายอื่นผ่านทางช่องทางออนไลน์ รวมทั้งการลงพื้นที่พบปะเกษตรกรรายอื่นที่มีปัญหา และให้ความรู้เบื้องต้นในการแก้ปัญหาด้านการเกษตร

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติต่ออย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

ในแต่ละปีมีเกษตรกรมาศึกษาดูงานปีละประมาณ ๑,๕๐๐ ราย ทั้งเกษตรกรที่อยู่ในหมู่บ้านเดียวกัน อยู่ต่างตำบล ต่างอำเภอ และจากต่างจังหวัด เมื่อมีการมาเรียนรู้ก็จะนำเอาความรู้ที่ตนเองสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสวนได้กลับไปพัฒนากิจกรรมของตนเอง ปัจจุบันในชุมชนมีเกษตรกรที่ประมาณ ๕๐๐ ราย ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมปลูกพืชใหม่เป็นหันมาปลูกพืชแบบผสมผสาน ไม่พึ่งพาแค่ยางพาราเพียงอย่างเดียว และบริเวณใกล้ก็จะมีเกษตรกรหันมาปลูกผักกูด ปลูกกล้วยหอม กล้วยไข่ อีกทั้งยังนำเอาความรู้ที่ได้จากการอบรม ดูงานภายในสวนไปใช้ในสวนของตนเอง ช่วยสร้างรายได้เพิ่มให้แก่ครอบครัวอีกทางหนึ่งด้วย

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

แนะนำให้เกษตรกรปลูกพืชที่เป็นที่ต้องการของตลาด รวมทั้งรับซื้อผลผลิตจากเกษตรกรไปส่งต่อ อีกทั้งยังส่งเสริมให้มีการทำการเกษตรแบบปลอดภัย

๔.๑.๗ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางด้านการเกษตรการทำเกษตรแบบปลอดภัย และเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตรให้กับเกษตรกรรายอื่นทั้งในพื้นที่และต่างพื้นที่ รวมทั้งหน่วยงานในภาครัฐและเอกชน

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน มีความภาคภูมิใจในการเป็นผู้ให้และเป็นผู้นำในการทำการเกษตรแบบยั่งยืนและปลอดภัยให้กับคนในชุมชน

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

- เป็นเกษตรกรต้นแบบ Smart Farmer อำเภอหาดใหญ่
- ประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอหาดใหญ่ (ศพก.)
- วิทยากรประจำศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอหาดใหญ่
- อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน
- คณะกรรมการศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.)
- เกษตรกรตัวอย่างและแปลงต้นแบบโครงการสินเชื่อเพื่อเกษตรกรชาวสวนยาง

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

- มีความเสียสละต่อส่วนรวม เสียสละเวลา พร้อมทั้งถ่ายทอดความรู้จากประสบการณ์ของตนเองให้แก่ผู้ที่มาศึกษาดูงาน
- ตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอหาดใหญ่ เป็นวิทยากรประจำศูนย์ ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้ที่ศึกษาดูงาน
- เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกร เรื่องการลูกกล้วย การปลูกระนาดในท้อ การทำปุ๋ย โครงการเพิ่มผลผลิตการผลิตสินค้าเกษตร ปี ๒๕๕๙ เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกร เรื่องการปลูกผักเหียงแซมยาง จัดโดย สกย.หาดใหญ่
- อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ประธานขอพันธุ์ปลาและจัดร่วมจัดกิจกรรมปล่อยปลาเฉลิมพระเกียรติ ณ ในอ่างเก็บน้ำสิริกิตต์ หมู่ที่ ๗ บ้านพรุขบา ตำบลทุ่งตำเสา อำเภอหาดใหญ่ เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๑ มีประชาชนในพื้นที่มาร่วม ๕๐ ราย
- อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ประธานขอพันธุ์ปลาและจัดร่วมจัดกิจกรรมปล่อยปลาเฉลิมพระเกียรติ ณ ในอ่างเก็บน้ำสิริกิตต์ หมู่ที่ ๗ บ้านพรุขบา ตำบลทุ่งตำเสา อำเภอหาดใหญ่ เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๑ มีประชาชนในพื้นที่มาร่วม ๕๐ ราย
- ร่วมจัดเก็บข้อมูลให้แก่หน่วยงานของรัฐ เช่น สำมะโนการเกษตรปี ๒๕๕๖ ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอหาดใหญ่ รับขึ้นทะเบียนเกษตรกร ขึ้นทะเบียนโครงการชดเชยรายได้แก่เกษตรกรชาวสวนยาง
- ร่วมกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ของชุมชนสม่ำเสมอ กิจกรรมด้านกีฬา ทอดกฐิน ทอดผ้าป่า

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

เราจะไม่หยุดพัฒนาด้านการเกษตร เน้นการลดต้นทุนการทำการเกษตรและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้มีความยั่งยืนตลอดไป

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

ผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน ประกอบด้วย ประธาน ศพก., สมาชิก ศพก., สำนักงานเกษตรอำเภอหาดใหญ่และสำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลา

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

การจัดเวทีถอดบทเรียน การสัมภาษณ์/ใช้แบบสอบถามเชิงโครงสร้าง

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

แบบการสัมภาษณ์บางประเด็นมีความซ้ำซ้อน

*****หมายเหตุ** ๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่น ๆ
ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของ ศพก.

ภาคผนวก

แผนที่ตั้งศูนย์เรียนรู้

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพค.) อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

สินค้าหลัก ยางพารา

ข้อมูลทั่วไป

อำเภอหาดใหญ่มีเกษตรกรปลูกยางพารา 11,580 ครัวเรือน
เนื้อที่ปลูก 214,265 ไร่ จากแผนที่ความเหมาะสมสำหรับการ
ปลูกยางพาราในอำเภอหาดใหญ่ พบว่ามีพื้นที่เหมาะสม
สำหรับการปลูกยางพารา ดังนี้

- 51 พื้นที่เหมาะสมน้อย เนื้อที่ 15,913 ไร่
- 52 พื้นที่เหมาะสมปานกลาง เนื้อที่ 272,283 ไร่
- 53 พื้นที่เหมาะสมน้อย เนื้อที่ 7,500 ไร่
- 4 พื้นที่ไม่เหมาะสม เนื้อที่ 196,529 ไร่

หมวดสินค้า ยางพารา

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ :
นายนิวัฒน์ นครทองคำ
89/2 หมู่ที่ 7 ต.ทุ่งตำเสา อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา
ทรงปลูกยางประมาณ 50 ไร่
จำนวน ศพค.เครือข่าย 15 ศพค.

1. องค์ประกอบการผลิต

องค์ประกอบในการผลิตยางพารา ได้แก่ 1. วัสดุ 2. เทคโนโลยี 3. แรงงาน 4. เงินทุน 5. การตลาด 6. การบริการ 7. การจัดการ 8. การพัฒนา 9. การส่งเสริม 10. การสนับสนุน

2. พื้นแบบผลิตภัณฑ์

ผลิตจากวัตถุดิบยางพารา และส่วนผสมอื่น ๆ
ขนาดบรรจุ 200 กรัม 250 กรัม 300 กรัม 350 กรัม 400 กรัม 450 กรัม 500 กรัม 550 กรัม 600 กรัม 650 กรัม 700 กรัม 750 กรัม 800 กรัม 850 กรัม 900 กรัม 950 กรัม 1000 กรัม

3. เพิ่มประสิทธิภาพ

- การจัดการสวนยางพารา
- การใช้ระบบการปลูกยาง
- การใช้สารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช

4. เพิ่มรายได้จากกิจกรรมเสริม

- การปลูกยางพารา
- การปลูกพืชแซมยางพารา
- การปลูกพืชไร่
- การเลี้ยงสัตว์
- การขายสินค้า
- การขายบริการ

ผลการผลิต

ต้นทุนการผลิต (ค่าปุ๋ย) ไร่ 35%

เพิ่มผลผลิตได้ 20 ตัน/ไร่/ปี

เกษตรกรรายปีได้ผลผลิตเพิ่มขึ้น
- ยางพาราประมาณ 1,300 ตัน
- ยางพาราได้เพิ่มผลผลิตเพิ่มขึ้น
จำนวน 200 ตัน ไม่ขาดทุนส่วน
และจำหน่ายได้จริง

เกษตรกรรายปีได้ผลผลิตเพิ่มขึ้น
- ยางพาราประมาณ 1,300 ตัน/ไร่
- ยางพาราได้เพิ่มผลผลิตเพิ่มขึ้น
50,000 บาท/ไร่

ภาพกิจกรรมการแปลงเรียนรู้

ภาพกิจกรรมการเยี่ยมชมศึกษาดูงาน

ประธาน ศพก. เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้

คัดเลือกเป็นตัวแทนศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรจังหวัดสงขลา

ออกบูธ นิทรรศการแสดงผลผลิตด้านการเกษตรภายในสวน ในงานติดตามการทำงานและขับเคลื่อนไทยแลนด์ ๔.๐ ในภาคใต้ โดยมี นายกรัฐมนตรี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นประธาน

ศพก.ได้รับการประชาสัมพันธ์ทางโทรทัศน์

- ข้าว รายการเกษตรทำเงิน : ลดพื้นที่ปลูกยางทำเกษตรผสมผสานสำนักข่าวไทย อสมท | โมเดิร์นไนน์ทีวี-ช่อง ๙ MCOTวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

➤ ข่าว รายการ คนไทยหัวใจเกษตร วันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๙

๑๘

➤ ข่าว รายการรอบภูมิภาค ช่อง NBT วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๙

